

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ปี พ.ศ. 2536

AGRICULTURAL TRAINING NEEDS OF AGRICULTURIST IN PHATHEW

DISTRICT, CHUMPHORN PROVINCE 1993

โดย

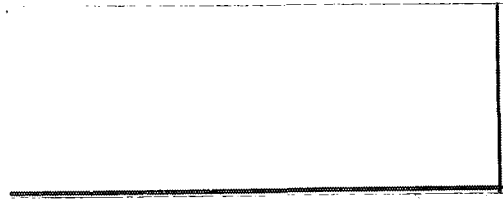
นางสาวรตยาภรณ์ ชูญ

ได้รับการอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

- ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ 18/12/37
(พศ.ศุภสมบูรณ์ อิงรัตนากร)
- กรรมการปัญหาพิเศษ 18/12/37
(อาจารย์สุชฌมภรณ์ จันทร์ศรี)
- กรรมการปัญหาพิเศษ 21/3/37
(ดร.สุรพล เศรษฐบุตร)
- หัวหน้าภาควิชา 23/12/37
(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในอำเภอปะทิว
จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2536

AGRICULTURAL TRAINING NEEDS OF AGRICULTURIST
IN PHATHEW DISTRICT, CHUMPHORN PROVINCE 1993

T096127

โดย

นางสาวรตยาภรณ์ ชูญี่

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2537

ช131ค

2537

พิมพ์.....
ลงทะเบียน.....
วันเดือนปี.....

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในอำเภอปะทิว
จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2536

โดย : นางสาวรตยาภรณ์ ชูภู

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกสมบูรณ์ อังรัตนกร)

..18../2536../2536..

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร และเพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย คือ เกษตรกรในเขตอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่ามัชฌยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 27-37 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมีสถานภาพทางการสมรสแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตอำเภอปะทิว ประกอบอาชีพหลักคือทำสวน และประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่รับจ้าง ค้าขาย เสริมสวย เย็บผ้า ปลูกส้ม เป็นอาชีพรอง ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยคือ 52.32 ไร่ มีรายได้โดยเฉลี่ย 40,793.18 บาท/ปี และไม่เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมาก่อน

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรมากที่สุดคือ ด้านการปลูกพืช มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องการปรับปรุงดินเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือด้านเครื่องมือทางการเกษตร มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือขนส่งทางการเกษตรเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านธุรกิจเกษตร มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านอุตสาหกรรมเกษตร มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงานเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านการปศุสัตว์ มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องการใช้วัคซีนในสัตว์เป็นจำนวนมากที่สุด ด้านการประมง มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่อง การเลี้ยงปลาในจืดให้ได้ผลผลิตสูงเป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็น 6 เดือนต่อครั้ง และครั้งละ 1-3 วัน ควรทำการฝึกอบรมเต็มวัน และใช้สถานที่ที่เป็นพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน แหล่งความรู้เพิ่มเติมทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด คือ สื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว เกษตรกรมีความต้องการรับประกาศนียบัตรในการฝึกอบรม และแต่ละครั้งควรมุ่งเน้นในด้านการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่นๆ

ในด้านปัญหาทางการเกษตรที่เกษตรกรประสบอยู่มากที่สุดในขณะนี้ ก็คือ ปัญหาทางด้านโรคพืช และสถานที่ที่เกษตรกรให้ความสนใจอยากไปทัศนศึกษาคือหน่วยงานของเอกชน ได้แก่ สวนของเกษตรกรที่มีชื่อเสียงในจังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดชุมพร เกษตรกรมีข้อเสนอแนะคืออยากได้รับความช่วยเหลือในด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปุ๋ย

คำนิยม

การศึกษาในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน ขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่ได้สละเวลาให้คำ สัมภาษณ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดชุมพรและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอปะทิว ที่ได้ให้คำ แนะนำและเปิดโอกาสให้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลบางประการ ที่เป็นประโยชน์แก่การนำมาใช้ ในการวิจัย

ทั้งนี้ต้องขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ผศ.ศุภสมบุญ อังรัตนกร ซึ่งได้เป็น ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อีกทั้งท่านอาจารย์ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร และท่านอาจารย์ สุขุมภรณ์ จันทร์ศรี ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษไว้เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ในการทำปัญหาพิเศษ ตลอดจนการตรวจแก้ไขเนื้อหา รูปเล่มของปัญหาพิเศษเล่มนี้ให้ถูก ต้องและสมบูรณ์

และสุดท้ายต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน ในการศึกษา และให้กำลังใจมาโดยตลอด กับขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ด้วย ทำให้การศึกษาสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ดังนั้นหากการศึกษาในครั้งนี้บังเกิดผลคือความดี ผู้ศึกษาต้อง ขอยกความดีให้กับทุกท่านที่กล่าวถึงด้วย

รตยาภรณ์ ชูภู

9 กุมภาพันธ์ 2537

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย	13
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	20
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	50
สรุป	50
ข้อเสนอแนะ	55
เอกสารอ้างอิง	59
ภาคผนวก	62
สภาพทั่วไปของอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร	62
แบบสัมภาษณ์	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา (ครัวเรือน)	16
ตารางที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	25
ตารางที่ 3 ระดับความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร ของเกษตรกร	32
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกร	36
ตารางที่ 5 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดการเรื่อง ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมแต่ละปี, ระยะเวลาในการเข้า รับการฝึกอบรม และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับ การฝึกอบรม	41
ตารางที่ 6 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดการเรื่อง สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม , แหล่งความรู้ทางด้าน การเกษตรของเกษตรกร, ความต้องการรับประกาศนียบัตร หลังการฝึกอบรม และการมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ของการ ฝึกอบรม	44
ตารางที่ 7 ปัญหาด้านการเกษตรและข้อเสนอแนะของเกษตรกร	47

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	แสดงพื้นที่ทำการศึกษาอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร	15
ภาพที่ 1	แสดงการแบ่งเขตการปกครองของอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร	63

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อำเภอปะทิว เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร มีพื้นที่ทั้งหมด 483,125 ไร่ มีพื้นที่การเกษตร 353,849 ไร่ พื้นที่ป่าไม้และอื่น ๆ 117,976 ไร่ และมีครัวเรือนทั้งหมด 9,690 ครัวเรือน มีครัวเรือนเกษตรกร 8,874 ครัวเรือน ซึ่งเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก

เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 ได้เกิดพายุไต้ฝุ่นพัดเข้าสู่ประเทศไทยด้วยความเร็วใกล้ศูนย์กลาง 130 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พายุลูกนี้เป็นพายุลูกแรกในรอบ 38 ปี (กรมอุตุนิยมวิทยา 2533) ทำให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่จังหวัดชุมพร โดยเฉพาะอำเภอปะทิว ซึ่งเป็นศูนย์กลางของพายุ ทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหายโดยสิ้นเชิงถึง 326,725 ไร่ ป่าไม้และทรัพยากรอื่น ๆ รวมทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก การปลูกพืชต้องเริ่มต้นใหม่ และต้องใช้เวลานานเพื่อให้การเกษตรอยู่ในระดับเดิม ซึ่งที่เกษตรกรสามารถดำรงชีพได้

แนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ก็คือควรจัดการฝึกอบรมทางการเกษตรเพื่อเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถฟื้นฟูและประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการส่งเสริมการเกษตรมุ่งที่จะให้มีการพัฒนาจากล่างขึ้นสู่ข้างบนตามทิศทางของการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ดังนั้นจึงเห็นสมควรศึกษา ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนจัดโครงการฝึกอบรมได้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาถึงความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวมของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ทำให้ทราบความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวมของเกษตรกร
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร
4. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำหลักสูตร และวางแผนจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรในตำบลดอนยาง ตำบลชุมโค ตำบลบางสน ตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เหตุที่ทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร 3 ตำบลนี้ก็เพราะว่า พื้นที่ทั้ง 3 ตำบลนี้เป็นพื้นที่ที่ประชาชนทำอาชีพเกษตรโดยแท้จริง

นิยามศัพท์

การฝึกอบรม หมายถึงกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญโดยมีวัตถุประสงค์คือ มุ่งให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไปในทางที่ต้องการ

ความต้องการการฝึกอบรม หมายถึง สถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลหรือความต้องการในกิจกรรมที่มาก่อนการเรียนรู้ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

วิชาชีพเกษตรกรรม หมายถึง วิชาชีพเกี่ยวกับการเกษตรที่สามารถจะนำไปประกอบเป็นอาชีพ เช่น การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ช่างเกษตร ธุรกิจเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร

เกษตรกร หมายถึง ผู้ดำเนินการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร ในที่ไม่มีขอบเขตเพียงเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรเท่านั้น

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยฝึกปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม และได้นำมาอ้างอิงในตรวจเอกสารนี้ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทความทางวิชาการ

การฝึกอบรมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร (2520:127) ให้ความหมายไว้ว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติจนถึงระดับหนึ่งได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือกล่าวได้ว่าการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ ที่จัดขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์อันเป็นแนวทางของพฤติกรรมที่ต้องการ

พจน์ สุจางงค์ (2523:47) ให้ความเห็นว่าการฝึกอบรมหมายถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เพื่อให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจะต้องประกอบด้วย

1. คน หมายถึง ผู้เรียน
2. การเรียนรู้ เป็นส่วนประกอบของการฝึกอบรม เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการคือ

- 1). ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความรู้ความเข้าใจ
- 2). ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทักษะ ในการทำงาน
- 3). ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เจตคติ ค่านิยม และความสนใจ

ผู้สอนจะต้องรู้ว่าการเรียนรู้ทั้ง 3 อย่างนี้อันไหนมีความสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานดีขึ้น ดังนั้นเมื่อเราต้องการวัดผลของการเรียนรู้ เราก็จัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ครอบคลุมวิธีการสอบข้อเขียนและข้อปฏิบัติเพื่อดูผลของการเรียนรู้ทั้ง 3 อย่างดังกล่าวมาแล้ว

3. งาน ประกอบด้วยกิจกรรมของงานหลาย ๆ ชนิดซึ่งผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ แต่ในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างนั้น ผู้ปฏิบัติต้องเรียนรู้ทักษะและเจตคติต่างกัน

4. การปฏิบัติงาน คือการทำกิจกรรมของงานแต่ละชนิดว่าปฏิบัติได้ดีแค่ไหน ถ้าปรากฏว่าการปฏิบัติงานได้ผลดี เราอาจใช้การฝึกอบรมเข้ามาช่วยให้การทำงานดีขึ้น เพราะการฝึกอบรมที่ดีนั้นหมายความว่าผู้รับการฝึกอบรมแล้วสามารถทำงานได้ผล

การฝึกอบรมจะเกิดขึ้นเมื่อต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุผล 3 ประการ

ก. เมื่อผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งหมด หรือ บางส่วนได้

ข. เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมของงานชนิดใหม่

ค. เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้ทำงานใหม่

การฝึกอบรมขึ้นอยู่กับ "ส่วนขาดของการปฏิบัติงาน" ซึ่งความหมายของ "ส่วนขาดของการปฏิบัติงาน" คือผลต่างระหว่างผลงานที่หน่วยงานต้องการให้เกิดขึ้นกับผลงานของผู้ปฏิบัติ แต่เมื่อมีส่วนขาดของการปฏิบัติงานเกิดขึ้น อาจไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเสมอไป ทั้งนี้แล้วแต่สาเหตุที่ทำให้เกิดส่วนขาดของการปฏิบัติงานนั้น

สุรพล ปรัชญกุล (2521:250) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมว่า "...หมายถึงกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติด และความชำนาญ เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้..."

ไมตรี ทองประวัตติ (2529:6) ให้ความหมายของความต้องการฝึกอบรมว่า "...หมายถึง อุปสรรค ปัญหา ข้อขัดข้องใด ๆ ที่อาจแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม ปัญหา หรือข้อขัดข้องใด ๆ ไม่สามารถใช้การฝึกอบรมแก้ปัญหาได้ จะไม่เรียกว่าความต้องการในการฝึกอบรม..."

ทองฟู ชินะโรติ (2531:32) ให้ความหมายของความต้องการฝึกอบรมว่า "...หมายถึง สภาวะที่ไม่พึงปรารถนาที่มีอยู่ในหน่วยงาน จุดอ่อน ปัญหา หรือสิ่งบกพร่องที่ไม่ปรารถนาในการทำงาน ซึ่งอาจแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม หรือความจำเป็นในการฝึกอบรม คือ อุปสรรค ปัญหา ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม..."

น้อย ศิริโรติ(2523:6) กล่าวถึงการฝึกอบรมว่า"...เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยจัดทำเป็นช่วง ๆ หรือระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่องซึ่งอาจใช้เวลา 3 วัน 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น การจัดการฝึกอบรมจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้..."

✓สมาน แสงมะลิ (2518:23) ให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมระยะสั้นที่ดั้นต้องยืดหยุ่นได้ เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมนั้นจะต้องทำให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรจริง ๆ และต้องศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรก่อนว่าสนใจจะเรียนรู้เรื่องอะไร และพิจารณาว่าเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นหรือไม่ แล้วจึงบรรจุเนื้อหาเข้าไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนจริง ๆ ความรู้พื้นฐานที่จัดเข้าไปในหลักสูตรไม่ควรเกินความจำเป็น เพราะการบังคับให้เกษตรกรต้องรับการฝึกอบรมนาน ๆ นั้นนอกจากสิ้นเปลืองงบประมาณแล้ว ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรเบื่อหน่ายและออกจากการฝึกอบรมกลางคัน

วิจิตร อวระกุล (2527:253) ได้กล่าวถึงการอบรมระยะสั้นและข้อดีข้อเสียเอาไว้ว่า การฝึกอบรมระยะสั้นหมายถึง การเตรียมโครงการวิชาการ เครื่องมือ เครื่องมือที่เป็นพิเศษ เป็นวิธีการที่เตรียมเพื่อวิชาชีพ เช่น การอบรมแม่บ้านเกษตรกรในบางเรื่องบางวิชา เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า การทำขนม การจัดดอกไม้ การเลี้ยงดูสุกรสำหรับผู้เลี้ยงสุกร หรือเป็นการจัดเป็นชุดวิชา เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่ประกอบอาชีพนั้นอยู่ได้ปรับปรุงประสิทธิภาพการประกอบอาชีพมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ในบางครั้งก็เป็นการฟื้นฟูต่อเติมวิชาการใหม่ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะในอาชีพที่กำลังประกอบอยู่

ข้อดีของการอบรมระยะสั้น

1. ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากหรือทั้งหมดเป็นผู้ที่มีความสนใจ
2. นอกจากผู้ใหญ่แล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่เด็กหนุ่มที่เริ่มทำงาน หรือสนใจใน

ปัญหาการประกอบอาชีพด้วย

3. การจัดต่อเนื่อง จากขั้นต้น ขั้นกลาง ขั้นสูง จะสามารถเจาะลึกถึงวิชาการที่ค่อนข้างสูงได้ เป็นการพัฒนาระดับสติปัญญา ความรู้และวิชาการ

ข้อเสียของการอบรมระยะสั้น

1. สิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
2. สอนได้กับกลุ่มคนไม่มากนัก เพราะถ้ากลุ่มใหญ่เกิน 30 คน มักจะไม่ได้ผล
3. เป็นการยากในการสอนที่จะสนอง และบรรลุความต้องการในการประกอบอาชีพของทุกคน

คณะกรรมการ กลุ่มผลิตชุดวิชาหลักการเรียนรู้ และ เทคนิคการฝึกอบรม (2533:449)ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ในหนังสือหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 9-15 ไว้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลในองค์การ ซึ่งจำแนกออกได้ดังนี้
 - 1.1 เพิ่มพูนความรู้(knowledge) และความเข้าใจ(understanding) เกี่ยวกับงานที่กำลังทำอยู่
 - 1.2 เพิ่มพูนทักษะ(skill) ให้มีความชำนาญทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 เปลี่ยนแปลงเจตคติ (attitude) ให้เป็นคุณต่องานและเพื่อนร่วมงานในการอบรมทั่วไป ฝ่ายจัดอบรมต้องการให้มีความเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน เป็นหลัก
2. เพื่อพัฒนางานให้มีผลผลิตมากขึ้น และมีคุณภาพดีขึ้น
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่อบรมวิทยากร หัวหน้างาน และผู้บริหารองค์การระดับสูง

4. เพื่อบำรุงรักษาบุคลากรขององค์การ ให้มีความมั่นใจในความมั่นคงและก้าวหน้าตามระบบขั้นตอนขององค์การ

5. เพื่อสร้างจิตสำนึก (awareness) ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาระหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบต่อองค์การ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2518:1) ได้เปิดอบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อนสำหรับประชาชนขึ้นเป็นปีแรกในพ.ศ. 2496 และได้เปิดอบรมติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยเห็นถึงความสำคัญของวิชาชีพทางการเกษตร ซึ่งจะไปช่วยปรับปรุงงานของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะประชาชนจะได้รับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาและมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มและก่อให้เกิดอาชีพใหม่ขึ้น

กองศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา (2520:51) ได้จัดทำหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของประชาชนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ใช้จ่ายเวลาในการฝึกอบรมตั้งแต่ 100 ชั่วโมง ถึง 1 ปี ตามลักษณะวิชา เปิดการฝึกอบรม 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาอุตสาหกรรม คหกรรม ธุรกิจ และเกษตรกรรม

ชัชรี นฤทุม (2526:68-72) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดการฝึกอบรมอย่างมีระบบนั้น ผู้บริหารการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาหลักสูตรที่จะใช้ในการฝึกอบรมตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training needs) เพื่อจะได้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการฝึกอบรม
2. การจัดวางหลักสูตรที่ตอบสนองความจำเป็นนั้นๆ เป็นการ จัดหลักสูตรโดยวิเคราะห์จากความจำเป็นที่ค้นพบ
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม เป็นการกำหนดเป้าหมายในการทำงานส่งเสริมครั้งนี้ว่าต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางใด

4. วิเคราะห์อาชีพหลัก และความยากง่ายของอาชีพนั้นๆ เพื่อหาระดับความสำคัญของวิชาที่ควรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ วิชาใดสำคัญมาก หรือยากต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะจัดให้เป็นลำดับแรก และเรียงตามลำดับความสำคัญลงมา ซึ่งจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดระยะเวลาของแต่ละวิชา

5. กำหนดหัวข้อวิชาและสาระของวิชาเหล่านั้น เพื่อให้ความรู้ที่จะให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ตรงกับปัญหา และความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

6. กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นปัญหาที่ต้องการทำการฝึกอบรม และช่วยให้วิทยากรเตรียมตัวในเรื่องของการสอน และการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม

7. กำหนดแนวการฝึกอบรมในแต่ละวิชา จะมีทฤษฎี หรือแนวคิดอย่างไร จึงจะเกิดแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด

8. กำหนดเทคนิคในการฝึกอบรม เป็นวิธีการหรือกลไกที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

9. กำหนดระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชาจะใช้ระยะเวลาต่างกันมาก หรือน้อยอย่างไร ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อด้วย

10. การเรียงลำดับหัวข้อวิชา ว่าข้อใดควรเสนอก่อนหลัง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นวิชาที่เป็นทฤษฎีควรจะเริ่มเรียนก่อน จึงค่อยก้าวไปสู่วิชาที่ต่อเนื่องได้ง่ายขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้ทำการวิจัยหลายท่าน ที่ได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ผู้วิจัยจึงได้นำมาอ้างอิงในที่นี้ด้วย ดังนี้

เล็ก ปานแย้ม (2518:36-38) ได้สรุปรายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของโรงเรียน และวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางการ

เกษตรว่าการเกษตรส่วนใหญ่ มีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่
โรงเรียนและวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นอย่างมาก และต้องการเข้ารับการฝึกอบรมระหว่าง 1-5
วัน

สุธี สุวราช(2520:41-45) ได้ศึกษาถึงความเห็นของประชาชนอำเภอทุ่งสง
เกี่ยวกับโครงการอบรมระยะสั้นในวิชาชีพเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรี
ธรรมราชสรุปได้ว่า ประชาชนมีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม
ระยะสั้นค่อนข้างมาก และจะเข้ารับการฝึกอบรมแน่นอนถ้าทางวิทยาลัยเปิดการฝึกอบรม
และให้ข้อเสนอแนะว่าการเปิดการฝึกอบรมประมาณ 7-15 วัน และต้องตรงกับวันเสาร์
อาทิตย์ สำหรับวิชาที่ประชาชนสนใจมากได้แก่

สาขาสัตวบาล

1. การเลี้ยงไก่
2. การเลี้ยงสุกร
3. การเลี้ยงเป็ด

สาขาพืชกรรม

1. การทำนาแผนใหม่
2. การทำสวนยาง
3. การทำสวนผัก

สุรพล จันทรบัตย์ (2521:41-48) วิจัยเรื่องโครงการอบรมวิชาชีพเกษตร
กรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี ได้สรุปไว้ว่า เกษตรกรต้องการ
เข้ารับการฝึกอบรมที่วิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรีจัดขึ้น เกษตรกรต้องการให้ใช้เวลาอบรม
ในช่วง 1-7 วัน สำหรับวิชาที่ต้องการให้เปิดการฝึกอบรมมีดังนี้

สาขาพืชกรรม

1. การเลี้ยงสุกร
2. การเลี้ยงไก่
3. การเลี้ยงโรคเนื้อ

สาขาช่างเกษตร

1. ช่างก่อสร้าง
2. เครื่องยนต์ฟาร์ม
3. เครื่องมือทุ่นแรงในฟาร์ม

เสนอ สึงคมาศ (2521:39-46) ได้ศึกษาความต้องการของสมาชิกกลุ่มใน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นค่อนข้างมาก เพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงอาชีพของตน โดยมีความต้องการจะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาต่อไป

สาขาเกษตรกรรมทั่วไป

1. การสุขาภิบาลสัตว์
2. การปราบศัตรูพืช
3. ดินและปุ๋ย

จันทงค์ แก้วคง (2521:49-51) ได้ศึกษาความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่าเกษตรกรมีความสนใจ และต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่าควรเปิดการฝึกอบรมในช่วง 1-7 วัน และหลังจากการฝึกอบรมแล้วควรแจกใบประกาศนียบัตร

วรินทร์ เทศวานิช (2521:156) รายงานผลการวิจัยถึงความประสงค์ที่จะศึกษาอบรมวิชาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรจากฟาร์มต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศ ไทยพบว่า เกษตรกรมีความประสงค์ที่จะศึกษาอบรมวิชาการทางการเกษตรแผนใหม่ เป็นอย่างมากแต่ต้องการอบรมเวลาสั้นเพียง 1-7 วัน

ยกย่อง พิสุทธรางกูร (2523:76) ได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรใน หมู่บ้านวังแตร์ อำเภอเมือง จังหวัดตรังพบว่าเกษตรกรมีความต้องการจะปรับปรุงอาชีพของตนให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยต้องการคำแนะนำความรู้ในเรื่องการทำงานการทำสวนยาง และการรวมกลุ่มเกษตรกรตามลำดับ

พิเศษ คงดี (2533:17) ได้ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของประชาชนในอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการเข้า

รับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ สาขาพืชกรรม เรื่องดินและปุ๋ย สาขาสัตวบาล เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ สาขาช่างเกษตร เรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรงในฟาร์ม สาขาธุรกิจเกษตร เรื่องการแปรรูปผลผลิต โดยต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระยะสั้นประมาณ 1-3 วัน

บทที่ 3

วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 8,874 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือเกษตรกรในตำบลคอนยาง ตำบลชุมโค และตำบลทะเลทรัพย์ ที่ได้จากการสุ่มจำนวนทั้งสิ้น 146 ครัวเรือน

วิธีการเลือกและสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกโดยจงใจ (Purposive sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับต่อไปนี้

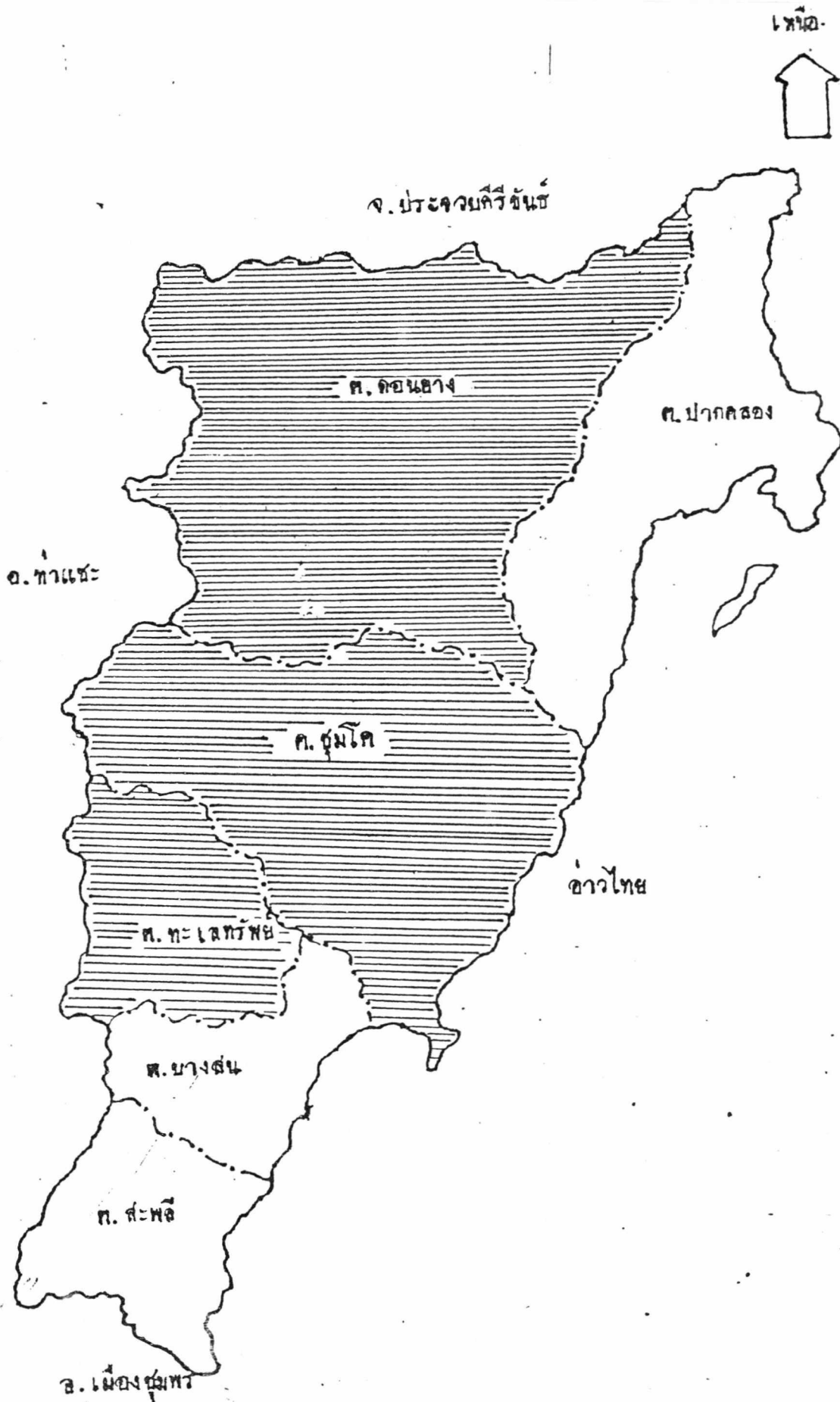
1. เลือกตัวอย่างตำบลต่าง ๆ ในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดยวิธีการเลือกโดยจงใจ (Purposive sampling) และใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนตำบลทั้งหมดของอำเภอปะทิวจังหวัดชุมพร ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 ตำบล จากทั้งหมด 6 ตำบล ได้แก่ตำบลคอนยาง ตำบลชุมโค และตำบลทะเลทรัพย์ (ภาพที่ 1)

2. สุ่มตัวอย่างหมู่บ้านในตำบลคอนยาง ตำบลชุมโค และตำบลทะเลทรัพย์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนหมู่บ้านในแต่ละตำบล ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านในตำบลคอนยาง 6 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ในตำบลชุมโค 4 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 8 หมู่บ้าน และตำบลทะเลทรัพย์ 3 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 6 หมู่บ้าน

3. สุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านที่สุ่มได้จากข้อ 2 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 ครัวเรือนจากทั้งหมด 1,442 ครัวเรือน (ตารางที่ 1)

4. ขั้นตอนสุดท้าย ทำการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ (เกษตรกรในเขตอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร) ในแต่ละกลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Random table) ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แสดงพื้นที่ที่ทำการศึกษาระดับอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา (ครัวเรือน)

กลุ่มตำบล	กลุ่มหมู่บ้าน (Simple size 50%)	ประชากร (Population)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size 10%)
1. ตำบลคอนยาง			
	ม.2 ห้วยรากไม้	140	14
	ม.4 ห้วยแกล	126	13
	ม.9 ทุ่งเรื้อย	101	10
	ม.11 ทุ่งกะบาก	40	4
	ม.12 ทุ่งหัดน้	51	5
2. ตำบลชุมโค			
	ม.1 บ่ออีฐ	85	9
	ม.2 ชุมโค	69	7
	ม.5 บางจาก	146	15
	ม.7 ทรัพย์สมบูรณ์	105	11
3. ตำบลทะเลทรัพย์			
	ม.3 ห้วยหลุด	185	19
	ม.4 ทะเลทรัพย์	194	19
	ม.5 ปากบ่อ	200	20
รวม		1,442	146

อุปกรณ์ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยมีอุปกรณ์คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview schedules) ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบเปิด (Opened-end questions) และคำถามแบบปิด (Closed question) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมทางการเกษตร

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

นำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 20 ราย เพื่อเป็นการปรับแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นมาทำการวิเคราะห์ และประมวลผลการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละ (percentage)

$$\text{สูตร ค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

กำหนดค่าให้ n = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษา

2. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum f_x}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = มัชฌิมเลขคณิต

$\sum f_x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดคูณกับความถี่ของคะแนนนั้น

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

$$\text{สูตร} \quad SD = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i^2 - \bar{X}^2}{N}}$$

กำหนดให้ X_i = จุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้นที่ i

f_i = ความถี่ของอันตรภาคชั้นที่ i

k = จำนวนอันตรภาคชั้น

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลทั้งหมด

4. การประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มาก = 3 ปานกลาง = 2 และน้อย = 1 ซึ่งทำให้สามารถกำหนดระดับคะแนน เป็น เครื่องชี้ความต้องการของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ว่า ต้องการหรือไม่านเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ความต้องการได้ 3 ระดับ คือ

น้ำหนักของคะแนนในระดับ 1.00-1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย(1)

น้ำหนักของคะแนนในระดับ 1.67-2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง(2)

น้ำหนักของคะแนนในระดับ 2.24-3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก(3)

5. การหาค่ามัธยฐาน(Median)เป็นค่าที่เมื่อเรียงข้อมูลตามลำดับจากต่ำไป
หามากแล้ว ค่านั้นจะตกอยู่ตรงกลางคือ จะมีค่าต่ำกว่า และสูงกว่าอยู่อย่างละครึ่ง จะใช้
เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจายข้อมูล ถ้าข้อมูลที่ได้มีคะแนนหรือตัวเลขในแต่ละชุด
กระจัดกระจายมากจะเห็นได้ว่าควรต้องนำค่ามัธยฐานมาใช้พิจารณาประกอบค่าอื่น ๆ ด้วย
มัธยฐานจะบอกถึงความโน้มเข้าหาศูนย์กลางได้เป็นอย่างดี ก็ต่อเมื่อมีค่าสมดุหรือสมภาพ
(Symmetrical) ทั้งค่าสูงและค่าต่ำ เพื่อไม่ให้เกิดความเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง
ของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

จากการทำการวิจัยความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีผลการวิจัย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกร

ก. ด้านเนื้อหาวิชาการ (ความรู้และทักษะต่าง ๆ)

ข. ด้านการจัดการ

ตอนที่ 3 ปัญหาทางด้านการเกษตรและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

ผลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรจำนวน 146ครัวเรือน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรในเขตอำเภอปะทิว ร้อยละ 58.90 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 41.10 เป็นเพศชาย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเพศหญิงมีความสามารถในการประกอบอาชีพไม่ด้อยไปกว่าเพศชาย (ตารางที่ 2)

14351

อายุ

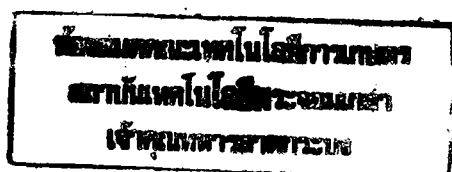
จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.82 มีอายุระหว่าง 27-37 ปี รองลงมาร้อยละ 25.34 มีอายุระหว่าง 38-48 ปี ร้อยละ 17.81 มีอายุระหว่าง 49-59 ปี และร้อยละ 16.44 มีอายุระหว่าง 16-26 ปี สำหรับเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 9.59 อายุของเกษตรกรที่น้อยที่สุดคือ 16 ปี และมากที่สุดคือ 68 ปี สำหรับอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.06 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 13.27 ซึ่งจะเห็นถึงความแตกต่างระหว่างอายุของเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจาก อายุระหว่าง 27-37 ปี เป็นวัยของคนทำงาน ประกอบกับอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพ ส่วนตัวที่ต้องใช้ทั้งกำลังความคิดและกำลังแรงงานในการประกอบอาชีพ ดังนั้นทำให้ผู้ที่ทำ อาชีพการเกษตรมีช่วงอายุอยู่ในวัยดังกล่าว (ตารางที่ 2)

ระดับการศึกษา

การศึกษาของเกษตรกรส่วนมากร้อยละ 60.27 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ศึกษานิติ 4 รองลงมาร้อยละ 31.51 และ ร้อยละ 6.16 เป็นผู้ที่ยังเรียนสูงกว่าประถมศึกษา ศึกษานิติ 4 และเรียนต่ำกว่าประถมศึกษาศึกษานิติ 4 ตามลำดับ ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวน น้อยที่สุด คือร้อยละ 2.06 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในอดีตเกษตรกรมีค่านิยมว่าการประกอบ การเกษตรนั้นไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาสูง (ตารางที่ 2)

สถานภาพทางการสมรส

เกษตรกรร้อยละ 84.25 มีการสมรสแล้ว ส่วนเกษตรกรที่เป็นโสด และ อื่น ๆ ได้แก่หม้าย มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 13.70 และร้อยละ 2.05 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ที่โสดจะประกอบอาชีพอื่น ๆ แทนอาชีพการเกษตร (ตารางที่ 2)

ภูมิลำเนาเดิม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 65.75 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตอำเภอปะทิว สำหรับเกษตรกรที่ย้ายมาจากที่อื่นมีจำนวนร้อยละ 34.25 เกษตรกรที่ย้ายมาส่วนใหญ่ ร้อยละ 56 ย้ายมาจากเขตภาคกลาง ซึ่งได้แก่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดราชบุรี รองลงมาร้อยละ 36 เป็นเกษตรกรที่ย้ายมาจากภาคใต้ได้แก่อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรังและจังหวัดกระบี่ และร้อยละ 4 เป็นเกษตรกรที่ย้ายมาจากภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ภาคอีสานได้แก่จังหวัดยโสธร จังหวัดนครพนม (ตารางที่ 2)

อาชีพหลัก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.16 ทำสวนเป็นอาชีพหลัก ได้แก่สวนมะพร้าว สวนปาล์ม น้ำมัน สวนยางพารา สวนทุเรียน เป็นต้น รองลงมาจํานวนร้อยละ 34.93 ทำไร่เป็นอาชีพหลัก ซึ่งได้แก่ไร่พริก ไร่สับปะรด ไร่ข้าวโพด เป็นต้น เกษตรกรจํานวนร้อยละ 4.80 เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก และจํานวนร้อยละ 4.11 ทำนาเป็นอาชีพหลัก จะเห็นว่า การปลูกพืชมีมากที่สุดเนื่องจากว่าสภาพพื้นที่ในอำเภอปะทิวเดิมเหมาะแก่การเพาะปลูกมาก (ตารางที่ 2)

อาชีพรอง

เกษตรกรที่มีอาชีพอื่นๆ นั้นได้แก่อาชีพรับจ้าง ค้าขาย เสริมสวย ช่างเย็บผ้า ช่างซ่อมรถ มีจํานวนร้อยละ 60.27 อาชีพการเลี้ยงสัตว์มีจํานวนร้อยละ 15.75 และมีการทำสวน ,ทำไร่ และการทำนา ร้อยละ 10.96, 10.30 และ 2.74 ตามลำดับ ซึ่งจะ

เห็นว่าเกษตรกรสวนใหญ่ทำอาชีพอื่นประกอบไปด้วย เนื่องจากว่าผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับในปัจจุบัน (หลังจากประสบกับพายุไต้ฝุ่นเกย์เมื่อปี พ.ศ.2532) ไม่เพียงพอกับค่าจ้างจ่าย และบางชนิดก็ยังไม่ได้รับผลผลิตที่ (ตารางที่ 2)

สภาพการถือครองพื้นที่

เกษตรกรสวนใหญ่อ้อยละ 98.63 มีพื้นที่เป็นของตนเอง ส่วนเกษตรกรที่เช่าพื้นที่เพื่อการเกษตรมีจำนวนน้อยมาก คือร้อยละ 1.37 เพราะว่าเกษตรกรสวนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และมีอาชีพทำการเกษตรมาตั้งแต่เดิม (ตารางที่ 2)

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรสวนมากอ้อยละ 90.41 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 2-79 ไร่ รองลงมาจำนวนร้อยละ 6.20 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 80-157 ไร่ ส่วนผู้มีพื้นที่ 158-235 ไร่ และผู้มีพื้นที่ 314 ไร่ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 1.37 เท่ากัน ผู้ที่มีพื้นที่ 236-313 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 0.68 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรที่น้อยที่สุด คือ 2 ไร่ มากที่สุดคือ 360 ไร่ ดังนั้นขนาดพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 52.32 ไร่ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 47.46 ซึ่งจะเห็นว่าเกษตรกรยังคงเป็นเกษตรกรรายย่อย ในการทำการเกษตรยังคงทำในพื้นที่ขนาดเล็กเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีเพียงบางรายเท่านั้นที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมาก จากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงว่าขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมีความแตกต่างกันอยู่มาก (ตารางที่ 2)

ประสบการณ์การเข้ารับการศึกษา

จากการศึกษา เกษตรกรในอำเภอปะทิวไม่เคยเข้ารับการศึกษา มีจำนวนร้อยละ 58.90 ส่วนเกษตรกรที่เคยเข้ารับการศึกษา มีร้อยละ 41.10 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ด้านการศึกษาน้อย อาจเนื่องจากเกษตรกรขาดความสนใจ และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน (ตารางที่ 2)

สถานที่ที่เกษตรกรเคยเข้ารับการศึกษา

เกษตรกรเคยเข้ารับการศึกษา ในสำนักงานเกษตรอำเภอปะทิวมากที่สุด ร้อยละ 45 รองลงมาคือ อื่นๆ ได้แก่ ศูนย์วิจัยพันธุ์ยาง, สถานีวิจัยพืชสวน และสถาบันการศึกษาต่างจังหวัดมีจำนวนร้อยละ 4.67 ส่วนการเข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาในจังหวัดชุมพรมีจำนวนร้อยละ 13.33 เท่านั้น (ตารางที่ 2)

รายได้ของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 72.6 มีรายได้ตั้งแต่ 4,012-43,209 บาท/ปี รองลงมาคือ เกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 43,210-82,407 บาท/ปี, 82,408-121,605 บาท/ปี, 121,606-160,803 บาท/ปี และ 160,804 บาท/ปี ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 15.75, 8.22, 2.05 และ 1.37 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำสุดคือ 4,012 บาท/ปี รายได้สูงสุดคือ 200,000 บาท/ปี (ซึ่งเป็นเกษตรกรเพียง 1 รายเท่านั้น) และรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรเท่ากับ 40,793.18 บาท/ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 36,000 บาท/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 32,754.50 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 36,000 บาท ซึ่งจะเห็นว่าเกษตรกรมีรายได้ที่แตกต่างกันมาก และจากค่ามัธยฐาน แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สูงนัก เนื่องจากยังอยู่ในช่วงรอผลผลิต (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>เพศของเกษตรกร</u>		
ชาย	60	41.10
หญิง	86	58.90
<u>อายุของเกษตรกร</u>		
16-26 ปี	24	16.44
27-37 ปี	45	30.82
38-48 ปี	37	25.34
49-59 ปี	26	17.81
60 ปี ขึ้นไป	14	9.59
อายุสูงสุด 68 ปี		
อายุต่ำสุด 16 ปี		
อายุเฉลี่ย 40.06 ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.27		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3	2.06
จบต่ำกว่า ป.4	9	6.16
จบ ป.4	88	60.27
จบสูงกว่า ป.4	46	31.51

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
--------	-----------------	------------

สถานภาพทางการสมรส

โสด	20	13.70
สมรส	123	84.25
อื่น ๆ ได้แก่หม้าย	3	2.05

ภูมิลำเนาของเกษตรกร

ในเขตอำเภอปะทิว	96	65.75
ย้ายมาจากที่อื่น	50	34.25

สถานที่ที่เกษตรกรย้ายมาจากที่อื่น (N = 50)

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดประจวบฯ, สุพรรณบุรี, ราชบุรี	28	56
ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดระยอง, ฉะเชิงเทรา	2	4
ภาคอีสาน ได้แก่ จังหวัดยะโสธร, นครพนม	2	4
ภาคใต้ ได้แก่ อ.เมืองชุมพร, นครศรีธรรมราช, ตรัง	18	36

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>อาชีพหลักของเกษตรกร</u>		
ทำนา	6	4.11
ทำไร่	51	34.93
ทำสวน	82	56.16
เลี้ยงสัตว์	7	4.80
<u>อาชีพรองของเกษตรกร</u>		
ทำนา	4	2.74
ทำไร่	15	10.30
ทำสวน	16	10.96
เลี้ยงสัตว์	23	15.75
อื่น ๆ ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย		
เสริมสวย เย็บผ้า ู่อซ่อมรถ	88	60.27
<u>สภาพการถือครองพื้นที่</u>		
เป็นของตนเอง	144	98.63
เช่า	2	1.37

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
--------	-----------------	------------

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร

2 - 79	132	90.41
80 - 157	9	6.20
158 - 235	2	1.37
236 - 313	1	0.68
314 ไร่ ขึ้นไป	2	1.37

ขนาดพื้นที่มากที่สุด 360 ไร่

ขนาดพื้นที่น้อยที่สุด 2 ไร่

ขนาดพื้นที่เฉลี่ย 52.32 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 47.46

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>ประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม</u>		
เคยเข้ารับการฝึกอบรม	60	41.10
ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	58.90
<u>สถานที่ที่เกษตรกรเคยเข้ารับการฝึกอบรม (N = 60)</u>		
สำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว	27	45.00
สถาบันการศึกษาในจังหวัดชุมพร	8	13.33
อื่น ๆ ได้แก่ศูนย์วิจัยพันธุ์ยาง		
สถานีวิจัยพืชสวน และสถาบัน		
การศึกษาต่างจังหวัด	25	41.67

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
รายได้ของเกษตรกร		
4,012 - 43,209 บาท	106	72.60
43,210 - 82,407 บาท	23	15.75
82,408 - 121,605 บาท	12	8.22
121,606 - 160,803 บาท	3	2.05
160,804 บาท ขึ้นไป	2	1.37
รายได้สูงสุด 200,000 บาท/ปี *		
รายได้ต่ำสุด 4,012 บาท/ปี		
รายได้เฉลี่ย 40,793.18 บาท/ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 32,754.50		
ค่ามัธยฐาน 36,000		

หมายเหตุ : * มีเพียง 1 รายเท่านั้น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อของเกษตรกร

ก. ด้านเนื้อหาวิชาการ (ความรู้และทักษะต่าง ๆ)

ผลจากการศึกษาความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อซึ่งแบ่งเป็นด้าน ๆ พบว่า ด้านการเพาะปลูกพืช เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 97.95 ไม่ต้องการร้อยละ 2.05 รองลงมาได้แก่ความต้องการการศึกษาด้านด้านเครื่องมือทางการเกษตร และด้านธุรกิจเกษตร คือจำนวนร้อยละ 91.78 และร้อยละ 91.10 ตามลำดับ โดยไม่ต้องการเข้ารับการศึกษาต่อในด้านเครื่องมือทางการเกษตรและด้านธุรกิจเกษตรร้อยละ 8.22 และ 8.90 ตามลำดับ ส่วนด้านการปศุสัตว์ และด้านอุตสาหกรรมเกษตร เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาและไม่ต้องการเข้ารับการศึกษาเท่ากัน คือต้องจำนวนร้อยละ 77.40 และไม่ต้องการจำนวนร้อยละ 22.60 และ เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อมากที่สุด คือ ด้านการประมง โดยมีความต้องการจำนวนร้อยละ 15.75 ไม่ต้องการจำนวนร้อยละ 84.25 จะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเพาะปลูกพืชเป็นจำนวนมาก และนอกจากนั้นก็ยังสนใจ ในด้านเทคโนโลยีหรือเครื่องมือทุนแรงต่าง ๆ รวมถึงด้านธุรกิจเกษตร การตลาด ในจำนวนค่อนข้างมากเช่นกันส่วนด้านการปศุสัตว์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร มีการเลี้ยงและทำในเชิงธุรกิจน้อย จึงมีความสำคัญลดน้อยลงไป ส่วนด้านการประมงเนื่องจากว่าเกษตรกรที่ทำการประมงมักเป็นกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล ซึ่งมีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่ที่มีความชำนาญในการประกอบอาชีพคืออยู่แล้วจึงให้ความสนใจในการศึกษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับความต้องการเข้ารับการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร

ความต้องการเข้ารับการศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)	อันดับ
1. ด้านการเพาะปลูกพืช			
ต้องการ	143	97.95	1
ไม่ต้องการ	3	2.05	
2. ด้านการปศุสัตว์			
ต้องการ	113	77.40	4
ไม่ต้องการ	33	22.60	
3. ด้านการประมง			
ต้องการ	23	15.75	5
ไม่ต้องการ	123	84.25	
4. ด้านเครื่องมือทางการเกษตร			
ต้องการ	134	91.78	2
ไม่ต้องการ	12	8.22	
5. ด้านธุรกิจเกษตร			
ต้องการ	133	91.10	3
ไม่ต้องการ	13	8.90	
6. ด้านอุตสาหกรรมเกษตร			
ต้องการ	113	77.40	4
ไม่ต้องการ	33	22.60	

ด้านการเพาะปลูกพืช

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการเพาะปลูกพืช ในตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.19 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุด คือ เรื่องการปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร (ลำดับเรื่องที่ 10) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมาได้แก่ เรื่องการใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของไม้ผล (ลำดับเรื่องที่ 16), การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร (ปุ๋ย , ยาปราบศัตรูพืช) (ลำดับเรื่องที่ 17) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 และ 2.56 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุด คือ เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมังคุด (ลำดับเรื่องที่ 15) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากว่ามังคุดเป็นพืชที่เกษตรกรเพิ่งจะนำมาปลูกใหม่เสียเป็นส่วนใหญ่ (หลังประสบภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์) ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ประสบกับปัญหาเรื่องแมลงศัตรูมังคุดเท่าใดนัก (ตารางที่ 4)

ด้านการปศุสัตว์

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการ ด้านการปศุสัตว์ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.15 หมายความว่า มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุดคือ เรื่องการใช้วัคซีนในสัตว์ (ลำดับเรื่องที่ 9) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมา ได้แก่ เรื่องการสุขภาพและป้องกันรักษาโรคสัตว์ (ลำดับเรื่องที่ 8), การเลี้ยงโรคเนื้อพันธุ์ที่เหมาะสม (ลำดับเรื่องที่ 1) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และ 2.37 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือ เรื่องการปลูกทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ลำดับเรื่องที่ 5) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.65 หมายความว่า มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อย ทั้งนี้ เพราะการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะโรค, กระบือ ที่ต้องใช้หญ้าเป็นอาหารนั้น ยังมีการเลี้ยงงานเชิงธุรกิจน้อย (ตารางที่ 4)

ด้านการประมง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการ ด้านการประมง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.25 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการมากที่สุดคือ เรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืดให้ได้ผลผลิตสูง (ลำดับเรื่องที่ 4) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับเท่ากับ 2.91 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมาได้แก่เรื่อง การผลิตอาหารปลา(ลำดับเรื่องที่ 5), การเพาะพันธุ์ปลา และการผสมเทียมพันธุ์ปลาที่เหมาะสม(ลำดับเรื่องที่ 6) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 และ 2.73 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการมากที่สุดคือ เรื่องเทคนิคการทำนากุ้ง(ลำดับเรื่องที่ 2)มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาน้อย (ตารางที่ 4)

ด้านเครื่องมือทางการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการด้านเครื่องมือทางการเกษตร ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.53 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการมากที่สุดคือเรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 1) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมาได้แก่ เรื่องการติดตั้งระบบน้ำเพื่อการเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 3), การซ่อมแซมเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 2) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และ 2.70 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการมากที่สุดคือ เรื่องการก่อสร้างในฟาร์ม(ลำดับเรื่องที่ 4) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษานานกลาง (ตารางที่ 4)

ด้านธุรกิจเกษตร

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการ ด้านธุรกิจเกษตร ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.64 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาทางวิชาการมากที่สุดคือเรื่องข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาด (ลำดับ

เรื่องที่ 1) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมาได้แก่ เรื่องการซื้อปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย, เครื่องมือ, อุปกรณ์, พันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์ ฯลฯ) (ลำดับเรื่องที่ 4), การรวมกลุ่ม (ลำดับเรื่องที่ 3) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และ 2.68 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือ เรื่องการขายปัจจัยการผลิต (ลำดับเรื่องที่ 5) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก ซึ่งเห็นได้ว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในด้านธุรกิจเกษตรมากในเรื่อง (ตารางที่ 4)

ด้านอุตสาหกรรมเกษตร

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ทางด้านอุตสาหกรรมเกษตร ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 หมายความว่า มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงที่สุด คือ เรื่องการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน (ลำดับเรื่องที่ 2) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และเรื่องที่มีระดับความต้องการมากรองลงมา ได้แก่ เรื่องข้อมูลความต้องการในด้านคุณภาพและปริมาณวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม(ลำดับเรื่องที่ 1), การถนอมผลิตผลทางการเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 3) และการแปรรูปทางการเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 4) มีระดับความต้องการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.64, 2.60 และ 2.40 ตามลำดับ หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม

เรื่อง	ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ	* ความหมาย
1. ด้านการเพาะปลูกพืช (N = 143)		
1. การขยายพันธุ์พืช	2.47	มาก
2. เทคนิคการผลิตผลไม้นอกฤดู	2.34	ปานกลาง
3. การตกแต่งกิ่งไม้ผล	2.13	ปานกลาง
4. เทคนิคการเพาะเห็ด	1.79	ปานกลาง
5. การผลิตยางแผ่นรมควัน	1.96	ปานกลาง
6. การปลูกผักเพื่อการค้า	2.20	ปานกลาง
7. การปลูกผักเพื่อบริโภค	2.22	ปานกลาง
8. การทำปุ๋ยหมัก	2.21	ปานกลาง
9. การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ	1.81	ปานกลาง
10. การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร	2.72	มาก
11. การกำจัดวัชพืชมะพร้าว	2.46	มาก
12. การกำจัดแมลงศัตรูทุเรียน	2.13	ปานกลาง
13. การป้องกันและรักษาโรคเชื้อราของทุเรียน	2.20	ปานกลาง
14. การป้องกันและรักษาโรคใบด่างมะละกอ	1.90	ปานกลาง
15. การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมังคุด	1.73	ปานกลาง
16. การใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของไม้ผล	2.63	มาก
17. การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร (ปุ๋ย, ยาปราบศัตรูพืช)	2.56	มาก
18. การปลูกพืชแบบผสมผสาน	2.39	มาก
19. การเพิ่มผลผลิตในนาข้าว	1.95	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เรื่อง	ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ *	ความหมาย
20. การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก	2.38	มาก
21. การใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้จากไร่นา	2.18	ปานกลาง
22. การป้องกันกำจัดหนอนชอนเปลือกต้นลองกอง	1.88	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma x = 2.19$	ปานกลาง
2. <u>ด้านการปศุสัตว์</u> (N = 113)		
1. การเลี้ยงโรคเนื้อพันธุ์ที่เหมาะสม	2.37	มาก
2. การเลี้ยงโรคเนื้อพันธุ์ที่เหมาะสม	1.78	ปานกลาง
3. การผสมเทียมโรค	2.21	ปานกลาง
4. การปรับปรุงพันธุ์โรค-กระบือ	2.30	มาก
5. การปลูกพุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์	1.65	น้อย
6. การเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี	1.92	ปานกลาง
7. การปรับปรุงพันธุ์สุกร	1.92	ปานกลาง
8. การสุขาภิบาลและการป้องกันรักษาโรคสัตว์	2.70	มาก
9. การใช้วัคซีนในสัตว์	2.75	มาก
10. การสร้างโรงเรือนสัตว์ที่เหมาะสม	2.30	มาก
11. การเลี้ยงไก่ไข่พันธุ์ดี	1.96	ปานกลาง
12. การเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์ดี	2.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma x = 2.25$	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เรื่อง	ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ *	ความหมาย
3. ด้านการประมง (N = 23)		
1. การทำการประมงชายฝั่ง	1.30	น้อย
2. เทคนิคการทำนากุ้ง	1.17	น้อย
3. เทคนิคการเลี้ยงปลาในกระชัง	1.82	ปานกลาง
4. การเลี้ยงปลาน้ำจืดให้ได้ผลผลิตสูง	2.91	มาก
5. การผลิตอาหารปลา	2.82	มาก
6. การเพาะพันธุ์ปลาและการผสมเทียม พันธุ์ปลาที่เหมาะสม	2.73	มาก
7. การป้องกันและรักษาโรคปลาที่สำคัญ	2.69	มาก
8. เทคนิคการเลี้ยงปลาในระบบเกษตรแบบผสมผสาน	2.60	มาก
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma X = 2.25$	มาก
4. ด้านเครื่องมือทางการเกษตร (N = 134)		
1. วิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรง ทางการเกษตร	2.76	} $\div 4$ มาก
2. การซ่อมแซมเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร	2.70	
3. การติดตั้งระบบน้ำ	2.74	
4. การก่อสร้างในฟาร์ม	1.93	
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma X = 2.53$	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เรื่อง	ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ *	ความหมาย
5. ด้านธุรกิจเกษตร (N = 133)		
1. ข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาด	2.75	มาก
2. การจัดระบบการผลิตและการตลาด	2.62	มาก
3. การรวมกลุ่ม	2.68	มาก
4. การซื้อปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย, เครื่องมือ, อุปกรณ์, พันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์ ฯลฯ)	2.71	มาก
5. การขายปัจจัยการผลิต	2.44	มาก
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma X = 2.64$	มาก
6. ด้านอุตสาหกรรมเกษตร (N = 113)		
1. ข้อมูลความต้องการในด้านคุณภาพและปริมาณ วัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม	2.64	มาก
2. การเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน	2.65	มาก
3. การถนอมผลผลิตผลทางการเกษตร	2.60	มาก
4. การแปรรูปผลผลิตผลทางการเกษตร	2.40	มาก
ค่าเฉลี่ย	$\Sigma X = 2.57$	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.38	มาก

หมายเหตุ : * ระดับคะแนนความต้องการ

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก

ข. ด้านการจัดการ

ความต้องการในด้านการจัดการของการฝึกอบรม เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่เห็นว่ามีเหมาะสมและสะดวกที่สุด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมแต่ละปี

เกษตรกรที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม 6 เดือน/ครั้ง มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 44.52 รองลงมาคือต้องการให้มีการฝึกอบรม 3 เดือน/ครั้ง และ 1 ปี/ครั้ง ร้อยละ 26.71 และ 20.55 ตามลำดับ สำหรับอื่น ๆ ได้แก่ 1 เดือน/ครั้ง มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 8.22 ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าเกษตรกรต้องการให้มีการฝึกอบรมเพื่อเป็นการเพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ (ตารางที่ 4)

ระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม

ระยะเวลาที่เหมาะสมมากที่สุดคือ 1-3 วัน/ครั้ง ร้อยละ 65.06 รองลงมาคือ 4-6 วัน/ครั้ง, 7-9 วัน/ครั้ง และ 10-12 วัน/ครั้งมีจำนวนร้อยละ 19.86, 9.59 และ 3.42 ตามลำดับ ส่วน 13-15 วัน/ครั้ง มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.05 อาจเนื่องจากเกษตรกรสามารถสละเวลาได้ไม่มากนักเพราะภาระในการปฏิบัติงาน(ตารางที่ 4)

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือเต็มวันซึ่งมีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 69.86 ส่วนช่วงเวลาเช้า และ บ่าย มีจำนวนร้อยละ 15.07 เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากความไม่สะดวกในการเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรม และในการที่เกษตรกรเดินทางเข้ามารับการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องสละเวลาและภาระในการปฏิบัติงานเต็มวัน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดการเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมแต่ละปี , ระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
--------	-----------------	------------

ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละปี

3 เดือน/ครั้ง	39	26.71
6 เดือน/ครั้ง	65	44.52
1 ปี/ครั้ง	30	20.55
อื่น ๆ คือ 1 เดือน/ครั้ง	12	8.22

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>ระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม</u>		
1 - 3 วัน/ครั้ง	95	65.06
4 - 6 วัน/ครั้ง	29	19.86
7 - 9 วัน/ครั้ง	14	9.59
10 - 12 วัน/ครั้ง	5	3.42
13 - 15 วัน/ครั้ง	3	2.05
<u>ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม</u>		
ช่วงเช้า	22	15.07
ช่วงบ่าย	22	15.07
เต็มวัน	102	69.86

สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม

จากการศึกษาสถานที่ที่เกษตรกรมีความสะดวกมากที่สุดคือพื้นที่ในตำบลหมูบ้าน มีจำนวนร้อยละ 82.19 รองลงมาคือ สถานที่ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ ได้แก่ สถานีอนามัย ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 10.27 และห้องประชุมโรงเรียนปะทิววิทยา ร้อยละ 4.79 สำหรับสถานที่ที่เกษตรกรต้องการให้มีการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือสำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว มีจำนวนร้อยละ 2.74 ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าการใช้พื้นที่ในตำบลหมูบ้านเป็นสถานที่ดำเนินการฝึกอบรมนั้น เกษตรกรจะมีความสะดวกในด้านการเดินทางมาฝึกอบรม และไม่ต้องเป็นกังวลเรื่องภาระในการปฏิบัติงานมากนัก (ตารางที่ 6)

แหล่งความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร

ในการหาความรู้เพิ่มเติมของเกษตรกรนั้น เกษตรกรได้ความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 85.61 รองลงมาคือ หนังสือวิชาการ เอกสารด้านการเกษตร และการเข้ารับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ร้อยละ 56.16 และร้อยละ 24.65 ตามลำดับ สำหรับแหล่งความรู้เพิ่มเติมของเกษตรกรที่น้อยที่สุด คือ จากประสบการณ์ ร้อยละ 15.75 ทั้งนี้อาจเนื่องจากในภาวะการณ์ในปัจจุบัน สื่อมวลชนมีบทบาทมาก สามารถไปได้ทุกห้องที่ อีกทั้งมีรายการอื่น ๆ ดึงดูดความสนใจของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี (ตารางที่ 6)

ความต้องการรับประกาศนียบัตรหลังจากการฝึกอบรม

จากการศึกษาความต้องการรับประกาศนียบัตรหลังจากการฝึกอบรมเกษตรกรที่มีความต้องการมีถึงจำนวนร้อยละ 82.88 และไม่มีความต้องการจำนวนร้อยละ 17.12 เพราะประกาศนียบัตรนั้น มีผลทางด้านจิตใจของเกษตรกร ทำให้มีความมาะในการประกอบอาชีพ (ตารางที่ 6)

การมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ของการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความต้องการมุ่งเน้นในด้านการปฏิบัติมากที่สุด คือจำนวนร้อยละ 66.43 รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้จำนวนร้อยละ 63.69 ส่วนด้านทักษะ มีความต้องการมุ่งเน้นจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 4.10 เพราะเกษตรกรต้องการเรียนรู้วิธีปฏิบัติเพื่อนำมาปฏิบัติในพื้นที่การเกษตรของตนให้ได้ผลผลิตมากที่สุด(ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดการเรื่องสถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม , แหล่งความรู้ทางด้านการเกษตรของเกษตรกร , ความต้องการรับประกาศนียบัตรหลังการฝึกอบรม และการมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ของการฝึกอบรม

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม</u>		
สำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว	4	2.74
ห้องประชุมโรงเรียนปะทิววิทยา	7	4.79
พื้นที่ตำบลหมู่บ้าน	120	82.19
สถานที่ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ		
ได้แก่สถานีอนามัย	15	10.27

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>แหล่งความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)</u>		
สื่อมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์)	125	85.61
หนังสือ เอกสารวิชาการ	82	56.16
ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา	36	24.65
อื่น ๆ ได้แก่ ประสบการณ์	23	15.75
<u>ความต้องการรับประกาศนียบัตรหลังจากการฝึกอบรม</u>		
ต้องการ	121	82.88
ไม่ต้องการ	25	17.12
<u>การมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ของการฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)</u>		
ความรู้	93	63.69
ปฏิบัติ	97	66.43
ทักษะ	6	4.10

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมทางการเกษตร

การมีปัญา

การมีปัญาทางการประกอบอาชีพทางการเกษตร เกษตรกรที่มีปัญาทางการเกษตรจนวนมากคือ ร้อยละ 82.19 และไม่มีปัญาเพียงจนวนร้อยละ 17.81 (ตารางที่ 7)

ลักษณะปัญาด้านการเกษตร

ปัญาทางการประกอบอาชีพการเกษตรในอำเภอปะทิวปัญาที่พบมากที่สุดคือปัญาเกี่ยวกับโรคพืชมีจนวนร้อยละ 45.89 รองลงมาคือ ปัญาราคาผลผลิต ปัญาขาดตลาดจหน่าย ปัญาพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ปัญาราคาสัตว์ ปัญาการขาดแคลนน้ำ ปัญาเงินทุน มีจนวนร้อยละ 26.02, 24.65, 23.97, 21.23, 18.49 และ 14.38 ตามลำดับ สำหรับปัญาที่เกษตรกรประสบน้อยที่สุดคือ ปัญาการคมนาคมไม่สะดวก ร้อยละ 8.90 (ตารางที่ 7)

สถานที่ที่เกษตรกรมีความต้องการที่จะไปทัศนศึกษา

สถานที่ที่เกษตรกรมีความต้องการที่จะไปทัศนศึกษามากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานเอกชน ได้แก่สวนของเกษตรกรที่มีชื่อเสียงในจังหวัดจันทบุรี ระยอง ชุมพร จนวนร้อยละ 83.56 รองลงมาได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม, ฟาร์มปศุสัตว์ และหน่วยงานราชการได้แก่ สำนักงานเกษตรหรือศูนย์วิจัยต่าง ๆ จนวนร้อยละ 6.85, 5.48 และ 4.11 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ อยากรู้
 ได้รับความช่วยเหลือในด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยาปราบศัตรูพืช จำนวนร้อยละ 23.97 รองลง
 มาได้แก่ ควรแก้ปัญหาด้านราคาสินค้าเกษตรและจัดหาตลาดให้เพียงพอ,ในการจัดการฝึก
 อบรมแต่ละครั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง และต้องการกระจายข่าว
 จำนวนร้อยละ 21.92, 15.75 และ 10.27 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ปัญหาด้านการเกษตรและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
<u>การมีปัญา</u>		
มี	120	82.19
ไม่มี	26	17.81

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 146)	ร้อยละ (%)
ลักษณะปัญหาด้านการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
โรคพืช	67	45.89
โรคสัตว์	31	21.23
ขาดแคลนน้ำ	27	18.49
พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์	35	23.97
เงินทุน	21	14.38
ราคาผลผลิต	38	26.02
ขาดตลาดจำหน่าย	36	24.65
การคมนาคมไม่สะดวก	13	8.90

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(ครัวเรือน)	ร้อยละ (%)
N = 146		

สถานที่ที่เกษตรกรมีความต้องการที่จะไปทัศนศึกษา

หน่วยงานราชการ ได้แก่ สำนักงาน		
เกษตรหรือศูนย์วิจัยต่าง ๆ	6	4.11
โรงงานอุตสาหกรรม	10	6.85
ฟาร์มปศุสัตว์	8	5.48
หน่วยงานเอกชน ได้แก่ ส่วนของ		
เกษตรกรที่มีชื่อเสียงในจังหวัด -		
จันทบุรี, ระยอง และ จังหวัดชุมพร	122	83.56

ข้อเสนอแนะ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ในการจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรมี		
การประชาสัมพันธ์ที่ทราบอย่างทั่วถึง	23	15.75
ต้องการหอกระจายข่าว	15	10.27
ควรแก้ปัญหาด้านราคาสินค้า เกษตรและ		
จัดหา ตลาดให้เพียงพอ	32	21.92
อยากได้รับความช่วยเหลือในด้านพันธุ์พืช-		
พันธุ์สัตว์ ยาปราบศัตรูพืชและปุ๋ย	35	23.97

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความต้องการเข้ารับบริการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร จำนวน 146 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นอุปกรณ์การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิตค่ามัธยฐาน และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 58.90 เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำที่สุด 16 ปี และสูงสุด 68 ปี มีอายุโดยเฉลี่ย 40.06 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.37 เป็นผู้ที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนร้อยละ 60.27 มีสถานภาพทางการสมรสแล้วร้อยละ 84.25 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตอำเภอปะทิวร้อยละ 65.75 ประกอบอาชีพหลักคือการทำสวนมากที่สุดถึงร้อยละ 56.16 ส่วนมากมีการประกอบอาชีพรองร้อยละ 60.27 สภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเองเป็นส่วนมากร้อยละ 98.63 พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรที่มีอยู่ในเขตอำเภอปะทิวจำนวนน้อยที่สุดคือ 2 ไร่ และจำนวนมากที่สุดคือ 360 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 52.32 ไร่ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 47.46 รายได้ของเกษตรกรที่ต่ำที่สุดคือ ปีละ 4,012 บาท และสูงที่สุดคือ 200,000 บาท ซึ่งเป็นเกษตรกรเพียงรายเดียวเท่านั้น จึงทำให้มีรายได้เฉลี่ยปีละเท่ากับ 40,793.18 บาท มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 32,754.50 และเกษตรกรส่วนมากไม่มีประสบการณ์ในการรับบริการฝึกอบรมมาก่อนร้อยละ 58.90

ความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกร

ด้านเนื้อหาวิชาการ (ความรู้และทักษะต่าง ๆ)

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร ด้านการเพาะปลูกพืชเป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 97.95 ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นายพิเศษ คงดี (บทที่ 2: หน้า 11) รองลงมาได้แก่ด้านเครื่องมือทางการเกษตร และ ธุรกิจเกษตรจํานวนร้อยละ 91.78 และ 91.10 ตามลำดับ และเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมด้านการปศุสัตว์ และ ด้านอุตสาหกรรมเกษตรเป็นจํานวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 77.40 ความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมน้อยที่สุดคือ ด้านการประมงจํานวน ร้อยละ 15.75

ด้านการเพาะปลูกพืช

ในด้านการเพาะปลูกพืชเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมในเรื่อง การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร (ลำดับเรื่องที่ 10) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.72 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมาก และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือเรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมังคุด (ลำดับเรื่องที่ 15) ที่ระดับความต้องการ 1.73 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมปานกลาง ส่วนความต้องการฝึกอบรม ด้านการเพาะปลูกพืชโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.19 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการศึกษา อบรมปานกลาง

ด้านการปศุสัตว์

ในด้านการปศุสัตว์ เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมในเรื่องการ ใช้อุณหภูมิในสัตว์(ลำดับเรื่องที่ 9) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.75 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมมาก และมีความต้องการเข้ารับการศึกษา อบรมน้อยที่สุดคือ เรื่องการปลูกทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์(ลำดับเรื่องที่ 5) ที่ระดับความต้องการ 1.65 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมน้อย ส่วนความต้องการฝึกอบรม ด้านการปศุสัตว์โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.15 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการศึกษา อบรมปานกลาง

ด้านการประมง

ในด้านด้านการประมง เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืดให้ได้ผลผลิตสูง (ลำดับเรื่องที่ 4) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.91 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ เรื่องเทคนิคการเลี้ยงกุ้ง (ลำดับเรื่องที่ 2) ที่ระดับความต้องการ 1.17 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อย ส่วนความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประมงโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.25 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก

ด้านเครื่องมือทางการเกษตร

ในด้านเครื่องมือทางการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร (ลำดับเรื่องที่ 1) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.76 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ เรื่องการก่อสร้างในฟาร์ม (ลำดับเรื่องที่ 4) ที่ระดับความต้องการ 1.93 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง ส่วนความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมด้านเครื่องมือทางการเกษตรโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.53 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก

ด้านธุรกิจเกษตร

ในด้านธุรกิจเกษตร เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด (ลำดับเรื่องที่ 1) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.75 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ เรื่องการขายปัจจัยการผลิต (ลำดับเรื่องที่ 5) ที่ระดับความต้องการ 2.44 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก ส่วนความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมด้านธุรกิจเกษตรโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.64 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก

ด้านอุตสาหกรรมเกษตร

ในด้านอุตสาหกรรมเกษตร เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน(ลำดับเรื่องที่ 2) มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.65 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือเรื่องการแปรรูปผลิตผลเกษตร(ลำดับเรื่องที่ 4) ที่ระดับความต้องการ 2.40 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก ส่วนความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมด้านอุตสาหกรรมเกษตรโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมาก

ด้านการจัดการ

เกษตรกรต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรม 6 เดือน/ครั้งมากที่สุดถึงร้อยละ 44.52 ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งต้องการให้มีระยะเวลาครั้งละ 1-3 วันร้อยละ 65.06 สอดคล้องกับงานวิจัยของนายพิเศษ คงดี (บทที่ 2:หน้า 11) แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของนายสุธี สุวราช(บทที่ 2:หน้า 10) สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือเต็มวัน ร้อยละ 69.86 สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรมมากที่สุด คือ พื้นที่ในตำบลหมูบ้าน ร้อยละ 82.19 แหล่งความรู้เพิ่มเติมด้านการเกษตรที่ได้รับมากที่สุด คือ สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ร้อยละ 85.61 และหลังจากการฝึกอบรมแล้วเกษตรกรมีความต้องการรับประกาศนียบัตรเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 82.88 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนายจันทงค์ แก้วคง (บทที่ 2:หน้า 11) และในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง เกษตรกรมีความต้องการให้มุ่งเน้นในด้านปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 66.43

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการเกษตรของเกษตรกร

เกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านการเกษตรมีมากถึงร้อยละ 82.19 ปัญหาที่เกษตรกรประสบมากที่สุดคือปัญหาโรคพืช ร้อยละ 45.89 สำหรับปัญหาที่เกษตรกรประสบน้อยที่สุด คือปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก ร้อยละ 8.90 สถานที่ที่เกษตรกรมีความต้องการที่จะไปทัศนศึกษาได้แก่หน่วยงานเอกชน เช่น สวนของเกษตรกรที่มีชื่อเสียงในจังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชุมพร ถึงร้อยละ 83.56 และข้อเสนอแนะของเกษตรกรคืออยากได้รับความช่วยเหลือในด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยาปราบศัตรูพืช ร้อยละ 23.97

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรม แก่สำนักงานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาหรือส่งเสริมอาชีพการเกษตรในท้องที่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการจัดการฝึกอบรมนั้นควรให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของเกษตรกรโดยแท้จริง ซึ่งจากที่ได้ศึกษา การจัดการฝึกอบรมนั้นควรเรียงลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการเพาะปลูกพืช

ลำดับที่ 2 ด้านเครื่องมือทางการเกษตร

ลำดับที่ 3 ด้านธุรกิจเกษตร

ลำดับที่ 4 ด้านการปศุสัตว์และด้านอุตสาหกรรมเกษตร

ลำดับที่ 5 ด้านการประมง

2. ในการจัดการฝึกอบรมในแต่ละด้านนั้น ควรเรียงลำดับความสำคัญของเรื่องดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการเพาะปลูกพืช

1) เรื่องการปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร

2) เรื่องการใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของไม้ผล

3) เรื่องการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร (ปุ๋ย, ยาปราบศัตรูพืช)

4) เรื่องการขยายพันธุ์พืช

ลำดับที่ 2 ด้านเครื่องมือทางการเกษตร

- 1) เรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร
- 2) เรื่องการติดตั้งระบบน้ำ
- 3) เรื่องการซ่อมแซมเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร
- 4) เรื่องการก่อสร้างในฟาร์ม

ลำดับที่ 3 ด้านธุรกิจเกษตร

- 1) เรื่องข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาด
- 2) เรื่องการซื้อปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย, เครื่องมือ, พันธุ์พืช, ฯลฯ)
- 3) เรื่องการรวมกลุ่ม
- 4) เรื่องการจัดระบบการผลิตและการตลาด

ลำดับที่ 4 ด้านการปศุสัตว์

- 1) เรื่องการใช้วัคซีนในสัตว์
- 2) เรื่องการสุขาภิบาลและการป้องกันรักษาโรคสัตว์
- 3) เรื่องการเลี้ยงโรคเนื้อพันธุ์ที่เหมาะสม
- 4) เรื่องการปรับปรุงพันธุ์โค-กระบือ และเรื่องการสร้างโรงเรือนสัตว์ที่เหมาะสม

ด้านอุตสาหกรรม

- 1) เรื่องการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน
- 2) เรื่องข้อมูลความต้องการในด้านคุณภาพและปริมาณวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม
- 3) เรื่องการถนอมผลผลิตทางการเกษตร
- 4) เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ลำดับที่ 5 ด้านการประมง

- 1) เรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืดให้ได้ผลผลิตสูง
- 2) เรื่องการผลิตอาหารปลา
- 3) เรื่องการเพาะพันธุ์ปลาและการผสมเทียมพันธุ์ปลาที่เหมาะสม
- 4) เรื่องการป้องกันและรักษาโรคปลาที่สำคัญ

3. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้

ลำดับที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับโรคพืช

ลำดับที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิต

ลำดับที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับขาดตลาดจำหน่าย

ลำดับที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะของผู้ดำเนินการวิจัย

1. การฝึกอบรมที่ผ่านมายังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีเกษตรกรไม่ทราบว่าจะมีการฝึกอบรมที่ไหน เมื่อใด เรื่องอะไร วิทยากรคือใคร เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง โดยอาจมีการปิดรูปสเตอร์ประกาศ หรือออกข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือส่งข่าวผ่านไปทางผู้นำหมู่บ้าน กำนัน เกษตรกรผู้นำของกลุ่มหรือส่งข่าวไปยังตัวเกษตรกรโดยตรง

2. ยังขาดการติดตาม และประเมินผล หลังจากการฝึกอบรมผ่านพ้นไปแล้ว เมื่อเกษตรกรนำไปปฏิบัติมักประสบกับปัญหาต้องแก้ไขเอง หากมีปัญหาที่เกษตรกรแก้ไขไม่ได้ก็เลิกไปในที่สุด จึงควรมีการติดตาม และประเมินผลหลังจากการฝึกอบรมผ่านพ้นไปแล้ว ทุกครั้ง เพื่อที่ทางผู้จัดการฝึกอบรมจะได้ทราบว่าเกษตรกรประสบกับปัญหาอย่างใดบ้างในการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติจริงกับกิจการของตน แล้วก็นำข้อมูลเหล่านั้นกลับมาแก้ไขปรับปรุงการฝึกอบรมโดยที่ผู้จัดอาจแวะไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือหาแบบประเมินผลการฝึกอบรมก็ได้

3. อยากให้มีการฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม เช่น ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้ อีกทั้งปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้อุปโภคบริโภคอีกด้วย

4. ควรจัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จทางการเกษตรโดยตรง เพื่อมาเป็นผู้บรรยายให้ความรู้ เพราะสามารถทำให้เกษตรกรได้มองเห็นถึงความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอบรม หากได้ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2520. คู่มือภาควิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ:งานเอกสารคำแนะนำกองเกษตรสัมพันธ์.

กรมสามัญศึกษา. 2520. การศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม. 2533. หลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรมหน่วยที่ 9-15. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ. 710 น.

จางงศ์ แก้วคง. 2521. การสำรวจความต้องการของเกษตรกรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตากเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมระยะสั้นวิชาชีพเกษตรกรกรม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

ชัชรี นฤทุม. 2526. หลักการส่งเสริมทั่วไป. กรุงเทพฯ: ศูนย์การส่งเสริมและการฝึกอบรมแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทองฟู ชินะโชติ. 2531. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรเดียนสตร์.

น้อย ศิริโชติ. 2523. เทคนิคการอบรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรศาสตร์.

พิณฑ์ สุจางง. 2523. หลักการฝึกอบรมแผนใหม่. กรุงเทพฯ: ทัพย์อักษรการพิมพ์.

- พิเศษ คงดี. 2533. การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของประชาชนในอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ: บัณฑิตพิเศษ, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ✓ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2518. การฝึกอบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อน. กรุงเทพฯ: (จร.เนี้ยว)
- ไมตรี ทองประวัติ. 2529. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วรินทร์ เกศวานิช. 2521. วิเคราะห์การขยายตัวของรายได้ทางสาขาเกษตรที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิชาการ. รายงานการวิจัยภาควิชา เศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์. (จร.เนี้ยว)
- วิจิตร อวระกุล. 2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: OS. PRINING HOUSE CO., LTD.
- ยกย่อง พิสุทธรางกูร. 2523. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านวังแตร์ ตำบลทามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง.
- เล็ก ปานเข้ม. 2518. บทบาทของโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท; มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ✓ สมาน แสงมะลิ. 2518. นโยบายการศึกษาผู้ใหญ่. คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา. (ไม่ระบุโรงพิมพ์)

สุธี สุวราช. 2520. ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอทุ่งสงเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมระยะสั้นในอาชีพเกษตรกรรมของวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ; วิทยาลัยนิพนธ์ปริญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรพล จันทรบัตย์. 2523. หลักและวิธีการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน. สำนักส่งเสริมพัฒนาชนบทสํานักส่งเสริมการฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรพล ปรัชญกุล. 2521. โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรีตามความต้องการของเกษตรกรในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนิพนธ์ ปริญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสนอ สิงคมาศ. 2521. เสนอหลักสูตรอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นตามความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนิพนธ์ ปริญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว. 2535. อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. ชุมพร: (ไม่ระบุโรงพิมพ์).

อ้างอิงกรมอุตุนิยมวิทยา. 2533. พายุไต้ฝุ่นเกย์. ชุมพร: (โรงเนี่ยว).

ภาคผนวก

สภาพทั่วไปของอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

สถานที่ตั้ง อาณาเขตและการปกครอง

อำเภอปะทิวเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดชุมพร ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของตัวจังหวัด ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบางสน อำเภอปะทิว ประกอบด้วยเกาะในความปกครอง จำนวน 10 เกาะ มีพื้นที่ทั้งหมด 773 ตร.กม.หรือ 483,125 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ประมาณ 483 กิโลเมตร และทางรถไฟ ประมาณ 438 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและอำเภอใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองชุมพร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอปะทิวแบ่งการปกครองตามลักษณะการบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นดังนี้

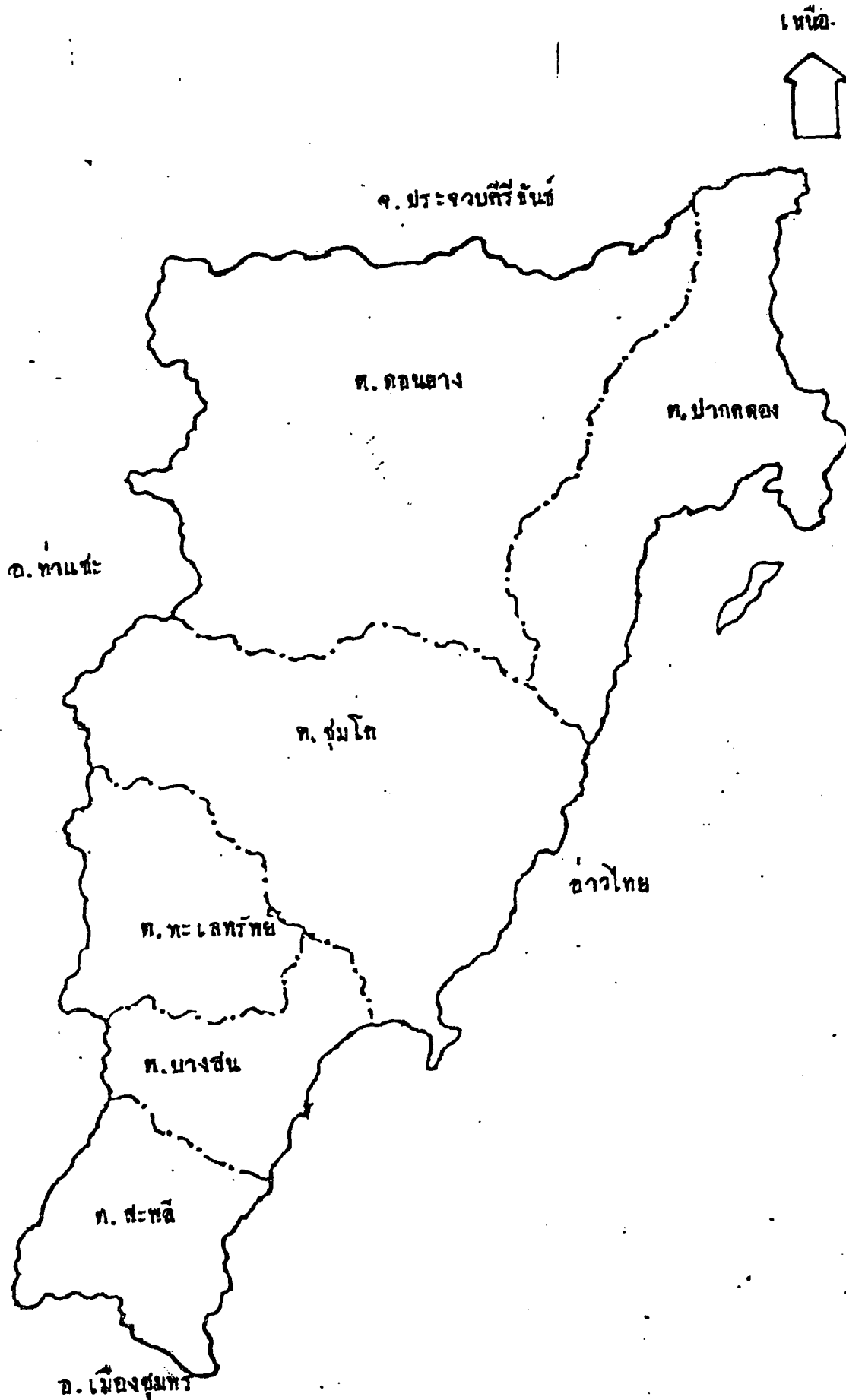
1. การบริหารงานในส่วนภูมิภาค แบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 54 หมู่บ้านดังนี้

ตำบลคอนยาง	มี 12 หมู่บ้าน
ตำบลปากคลอง	มี 6 หมู่บ้าน
ตำบลชุมโรค	มี 8 หมู่บ้าน
ตำบลบางสน	มี 12 หมู่บ้าน
ตำบลทะเลทรัพย์	มี 6 หมู่บ้าน
ตำบลสะพลี	มี 10 หมู่บ้าน

2. การบริหารส่วนท้องถิ่น มี สุขาภิบาล 3 แห่ง ดังนี้

สุขาภิบาลมาบอำมฤต	หมู่ที่ 1 ตำบลคอนยาง
สุขาภิบาลปะทิว	หมู่ที่ 7 ตำบลบางสน
สุขาภิบาลสะพลี	หมู่ที่ 5 ตำบลสะพลี

ภาพที่ 2 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของ อําเภอประเทวี จังหวัดชุมพร

การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมของอำเภอปะทิวที่สำคัญ มีดังนี้

ก. ทางรถไฟ รถไฟสายใต้ผ่านอำเภอปะทิว 6 สถานีด้วยกัน ได้แก่ สถานีสะพลี (ต.สะพลี) สถานีคอกม้า (ต.บางสน) สถานีปะทิว (ต.บางสน) สถานีคลองวังช้าง (ต.ชุมโค) สถานีมาบอำมฤต (ต.คอนยาง) สถานีเขาไชยราช (ต.คอนยาง) ซึ่งระยะทางจากสถานีปะทิวถึงกรุงเทพฯ ประมาณ 485 กิโลเมตร และจากสถานีปะทิวถึงอำเภอเมืองชุมพร ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

ข. ทางหลวงจังหวัด เป็นเส้นทางสำคัญที่ใช้ติดต่อทั้งภายในและภายนอก ที่สำคัญมีดังนี้

- ถนนสายปะทิว-เพชรเกษม เป็นถนนลาดยางยาวประมาณ 17 กิโลเมตรผ่านตำบลทะเลทรัพย์ ตำบลบางสน

- ถนนสายชุมพร-เพชรเกษม เป็นถนนลาดยางตัดเลียบชายฝั่งทะเลผ่านอำเภอปะทิว ในเขตตำบลสะพลี เป็นระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร

- ถนนสายทุ่งมหา-เพชรเกษม เป็นถนนลาดยางผ่านตำบลปากคลอง ตำบลคอนยาง ระยะทางประมาณ 23 กิโลเมตร

- ถนนสายต้นมะขาม-อำเภอปะทิว เป็นถนนลูกรังลาดยางเพียงบางตอน ผ่านตำบลสะพลี ตำบลบางสน ระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร

- ถนนสายอำเภอปะทิว-ทุ่งมหา เป็นถนนลูกรัง ลาดยางเพียงบางตอนผ่านตำบลบางสน ตำบลชุมโค ตำบลปากคลอง ระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร

ค. ถนนลูกรัง เป็นถนนที่ใช้ติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านภายในอำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 158 สาย ซึ่งเป็นถนนที่ไม่ค่อยได้มาตรฐาน การสัญจรไปมาไม่ค่อยสะดวกในฤดูฝน

การตั้งบ้านเรือน

การตั้งบ้านเรือนของประชากรเขตอำเภอปะทิวจะมีอยู่ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ตั้งอยู่ในกลุ่มชุมชน เช่น บริเวณตลาดและบริเวณปากแม่น้ำ อาชีพหลักคือค้าขาย และทำการประมงได้แก่เขตสุขาภิบาลปะทิว สุขาภิบาลมาบอำมฤต สุขาภิบาลสะพลี

และบ้านทุ่งมหา หมู่ที่ 1 ตำบลปากคลอง

2. ตั้งอยู่กระจัดกระจาย ตามขนาดของพื้นที่ถือครองทำการเกษตรอาชีพหลัก
คือ ประกอบอาชีพการเกษตร

3. ตั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม นอกจากประกอบอาชีพการเกษตรแล้ว อาจมี
การขายของชำเล็ก ๆ น้อย ๆ ควบคู่กันไปด้วย

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอปะทิว ตั้งอยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 1-350 เมตร
ลักษณะภูมิประเทศจะเป็นที่เนินสูงหรือภูเขาทางทิศตะวันตก และเอียงลาดลงสู่ทะเลทางทิศ
ตะวันออก มีที่ราบแคบ ๆ ระหว่างภูเขากับทะเล หรือที่ราบระหว่างหุบเขาส่วนใหญ่จะเป็น
พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดมีลาดลงสั้น ๆ หลายสายไหลจากภูเขาสูงซึ่งเป็นต้นน้ำทางทิศตะวันตก
ไหลลงสู่ทะเลทางด้านทิศตะวันออก น้ำจะไหลเขี่ยวนถูดินและแห้งขอดในฤดูแล้ง นอก
จากนั้นอำเภอปะทิวยังมีหาดทรายยาวเกือบ 80 กิโลเมตร มีเกาะหลายเกาะและปะการัง
ที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว

การถือครองที่ดิน

สภาพการถือครองที่ดิน พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอปะทิว 773 ตารางกิโลเมตร
หรือ 483,125 ไร่ แบ่งลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ดังนี้

1. พื้นที่การเกษตร 353,849 ไร่
2. พื้นที่ป่าไม้และอื่น ๆ 117,976 ไร่

จำนวนที่ดินแต่ละประเภทมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะป่าสงวนแห่ง
ชาติ และป่าสงวนเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะถูกเกษตรกรบุกรุกเข้าทำการเกษตรอยู่ทุกปี ปัจจุบันประ
มาณว่ามีพื้นที่ป่าสงวนเหลืออยู่จริง ๆ ไม่ถึงร้อยละ 20

ภัยธรรมชาติ

อำเภอปะทิวได้ประสบกับภัยธรรมชาติครั้งใหญ่เมื่อเกิดวาตภัยจาก"พายุพัดฝุ่น
เกย์" ในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 นับเป็นการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินครั้งใหญ่ยิ่ง เป็น
ประวัติการณ์ของอำเภอปะทิว ทำให้ราษฎรจำนวนมากต้องสิ้นเนื้อประดาตัวเพราะบ้าน
เรือน เรือกสวน ไร่นาเสียหาย คงต้องใช้เวลาฟื้นฟูอีกหลายปี ทุกสิ่งทุกอย่างจึงจะกลับคืน
สภาพเหมือนเดิมได้

ภัยธรรมชาติที่ประสบอยู่เป็นประจำคือ

1. ภาวะฝนแล้ง เกิดขึ้นทุกปี ทำให้ราษฎรขาดน้ำอุปโภค บริโภค และทาง
ด้านการเกษตร จะอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน
2. ภาวะน้ำท่วม เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก และเป็นน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในระยะสั้น ๆ
เนื่องจากน้ำสามารถไหลลงสู่ทะเลได้ในเวลาอันรวดเร็ว ภาวะน้ำท่วมจะเกิดช่วงเดือน
พฤศจิกายน
3. ภาวะไฟป่าลูกกลม ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นประมาณเดือน มีนาคม-เมษายน
ส่วนมากเกิดจากเกษตรกรเผาป่าเพื่อเตรียมพื้นที่ทำการเพาะปลูก

6. อาชีพหลักของท่าน

- () ทานา
 () ทาไร่ (ระบุพืช) _____
 (/) ทาสวน (ระบุพืช) _____
 () เลี้ยงสัตว์ (ระบุสัตว์) _____
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

7. อาชีพรองของท่าน

- () ทานา _____
 () ทาไร่ (ระบุพืช) _____
 () ทาสวน (ระบุพืช) _____
 () เลี้ยงสัตว์ (ระบุสัตว์) _____
 (/) อื่น ๆ (ระบุ) _____

8. ท่านมีพื้นที่ในการครอบครองทั้งหมด

- (/) เป็นของตนเอง () เช่า
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

9. ท่านมีพื้นที่ในการครอบครองทั้งหมด _____ ไร่

10. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่

- () เคย (/) ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้รับการฝึกอบรมจากที่ใด

- () สำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว
 () สถาบันการศึกษา (ระบุชื่อ) _____
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

12. ท่านมีรายได้ทั้งหมดปีละประมาณ _____ บาท

ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของเกษตรกร

ก. ด้านเนื้อหาวิชาการ (ความรู้และทักษะต่าง ๆ)

ท่านมีความคิดเห็นว่า ความรู้ หรือทักษะด้านใดที่จำเป็น หรือมีความสำคัญต่ออาชีพที่ท่านกำลังทำอยู่ โปรดประมาณระดับความต้องการศึกษาระดับปริญญาตรีในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ข้างล่างนี้ประกอบการพิจารณา

ระดับ 3 มีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อมาก เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ตรงกับอาชีพที่ท่านประกอบอยู่ และท่านมีความสนใจมาก

ระดับ 2 มีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อบานกลาง เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านมีความสนใจปานกลาง

ระดับ 1 มีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อน้อย เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านสนใจอยู่บ้าง

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมในด้านเนื้อหาวิชา (ความรู้และทักษะ) เป็นอย่างไรบ้างโปรดกาเครื่องหมาย / ในช่วงระดับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละรายวิชาดังต่อไปนี้

1. ด้านการเพาะปลูกพืช () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. การขยายพันธุ์พืช	—	—	—
2. เทคนิคการผลิตผลไม้นอกฤดู	—	—	—
3. การตกแต่งกิ่งไม้ผล	—	—	—
4. เทคนิคการเพาะเห็ด	—	—	—
5. การผลิตยางแผ่นรมควัน	—	—	—
6. การปลูกผักเพื่อการค้า	—	—	—
7. การปลูกผักเพื่อบริโภค	—	—	—
8. การทำปุ๋ยหมัก	—	—	—
9. การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ	—	—	—
10. การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร	—	—	—
11. การกำจัดด้วงมะพร้าว	—	—	—
12. การกำจัดแมลงศัตรูทุเรียน	—	—	—
13. การป้องกันและรักษาโรคเชื้อราของทุเรียน	—	—	—
14. การป้องกันและรักษาโรคใบด่างมะละกอ	—	—	—
15. การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมังคุด	—	—	—
16. การใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของไม้ผล	—	—	—
17. การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร (ปุ๋ย, ยาปราบศัตรูพืช)	—	—	—
18. การปลูกพืชแบบผสมผสาน	—	—	—

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
19. การเพิ่มผลผลิตนาข้าว	—	—	—
20. การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก	—	—	—
21. การใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้จากไรนา	—	—	—
22. การป้องกันกำจัดหนอนชอนเปลือกต้นลองกอง	—	—	—
23. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

2. ด้านการปศุสัตว์ () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. การเลี้ยงโรคเนื้อพันธุ์ที่เหมาะสม	—	—	—
2. การเลี้ยงโรคนมพันธุ์ที่เหมาะสม	—	—	—
3. การผสมเทียมโรค	—	—	—
4. การปรับปรุงพันธุ์โรค-กระบือ	—	—	—
5. การปลูกทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	—	—	—
6. การเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี	—	—	—
7. การปรับปรุงพันธุ์สุกร	—	—	—

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
8. การสุขาภิบาลและป้องกันรักษาสัตว์	—	—	—
9. การใช้วัคซีนในสัตว์	—	—	—
10. การสร้างโรงเรือนสัตว์ที่เหมาะสม	—	—	—
11. การเลี้ยงไก่ไข่พันธุ์ดี	—	—	—
12. การเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์ดี	—	—	—
13. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

3. ด้านการประมง () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. การทำการประมงชายฝั่ง	—	—	—
2. เทคนิคการทำนากุ้ง	—	—	—
3. เทคนิคการเลี้ยงปลาในกระชัง	—	—	—
4. การเลี้ยงปลาน้ำจืดให้ได้ผลผลิตสูง	—	—	—
5. การผลิตอาหารปลา	—	—	—
6. การเพาะพันธุ์ปลาและการผสมเทียมพันธุ์ปลาที่เหมาะสม	—	—	—
7. การป้องกันและรักษาโรคปลาที่สำคัญ	—	—	—
8. เทคนิคการเลี้ยงปลาในระบบเกษตรแบบผสมผสาน	—	—	—
9. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

4. ด้านเครื่องมือทางการเกษตร () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. วิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุ่นแรง	—	—	—
2. การซ่อมเครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร	—	—	—
3. การติดตั้งระบบน้ำเพื่อการเกษตร	—	—	—
4. การก่อสร้างในฟาร์ม	—	—	—
5. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

5. ด้านธุรกิจเกษตร () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. ข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาด	—	—	—
2. การจัดระบบการผลิตและการตลาด	—	—	—
3. การรวมกลุ่ม	—	—	—
4. การซื้อปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย, เครื่องมือ, อุปกรณ์, พันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์ ฯลฯ)	—	—	—
5. การขายปัจจัยการผลิต	—	—	—
6. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

6. ด้านอุตสาหกรรมเกษตร () ต้องการ () ไม่ต้องการ

รายวิชาความรู้เรื่อง.../การใช้ทักษะ	ระดับความต้องการ		
	3	2	1
1. ข้อมูลความต้องการในด้านคุณภาพและ ปริมาณวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม	—	—	—
2. การเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน	—	—	—
3. การถนอมผลผลิตทางการเกษตร	—	—	—
4. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	—	—	—
5. อื่น ๆ (ระบุ) _____	—	—	—

จ. ด้านการจัดการ

โปรดกาเครื่องหมาย / ลง () หรือเติมข้อความลงใน _____ ที่กำหนด

1. ในแต่ละปีท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยเป็นเวลาประมาณ

☐ 3 เดือน/ครั้ง	☐ ปีละครั้ง
☐ 6 เดือน/ครั้ง	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____
2. ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง

ระบุ _____ วัน
3. ช่วงเวลาที่เหมาะสม

☐ ช่วงเช้า	☐ ช่วงบ่าย
☐ เต็มวัน	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____
4. สถานที่ที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรม

☐ สำนักงานเกษตรอำเภอปะทิว	
☐ ห้องประชุมโรงเรียนปะทิววิทยา	
☐ ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน	
☐ ใช้สถานที่ของหน่วยราชการในเขตอำเภอปะทิว (ระบุ) _____	
☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____	
5. ท่านมีวิธีความรู้ทางด้านการเกษตรเพิ่มเติมให้กับตนเองได้อย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ติดตามความรู้ทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ	
☐ อ่านหนังสือ หรือเอกสารการพิมพ์ที่มีสาระทางด้านการเกษตร	
☐ เข้ารับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ฯลฯ	
☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____	
6. หลังจากได้รับการฝึกอบรม ท่านต้องการได้รับประกาศนียบัตรหรือไม่

☐ ต้องการ	☐ ไม่ต้องการ
----------------------------------	-------------------------------------
7. ในการฝึกอบรม ท่านต้องการมุ่งเน้นในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ความรู้	☐ ปฏิบัติ
☐ ทักษะ	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมทางการเกษตร

1. ท่านมีปัญหากับการประกอบอาชีพทางการเกษตรหรือไม่

() มีปัญหา () ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหาโปรดระบุ _____

2. ถ้าเปิดโอกาสให้ท่านได้ไปทัศนศึกษาดูงานด้านการเกษตร ท่านเลือกที่จะไปสถานที่ใด

3. ข้อเสนอแนะ

